

NATURHISTORISKA RIKSMUSEET
KANSLIET

Ink. 1997 -10- 13

Dnr. 79-276/1997

WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

BOX 5587 · 114 85 STOCKHOLM

BOKFÖRLÄGGARE SEDAN 1884 · PUBLISHERS SINCE 1884

STUREGATAN 32 · TELEFON (08) 696 84 80 · FAX (08) 696 83 80 · POSTGIRO 3622-8 · BANKGIRO 700-2132

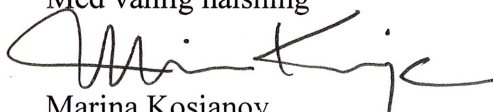
Arne Anderberg
Naturhistoriska Riksmuseet
Sektionen för fanerogambotani
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Stockholm 1997-10-06

Bäste Arne Anderberg,

bekräftar härmed att du har tillstånd att i Riksmuseets virtuella flora på Internet citera de markerade verserna ur Erik Axel Karlfeldts diktning. Tillståndet gäller växterna vårbrodd och mosippa.

Med vänlig hälsning

Marina Kosjanov
WAHLSTRÖM & WIDSTRAND

Vårbrodd

Anthoxanthum odoratum L.

Vetenskapliga synonym: *A. nitens* (Weber) Schouten & Veldkamp

Svenska synonym: vanlig vårbrodd

Gulaks

Vollgütende Gulaks

Tuoksusimake

Ilmreyr

Sweet Vernal-grass

Gewöhnliches Ruchgras

Beskrivning. Vårbrodd är ett ganska lågväxt tuvat gräs med en sammandragen axlik vippa. Stråna är ogränsade, upprätta eller nertill böjda. Bladen är platta, rent gröna och gulnar tidigt. Småaxen är enblommig och har ett kort utskjutande borst, skärmsfjällen är långsmala och hinnkantade. Vårbrodd blommar i maj-juni. Hela växten doftar kumarin, speciellt som torkad eller krossad.

Vårbrodd är mycket lik fjällvårbrodd (*A. alpinum*), den senare har ofta glesare vippa och smalare blad. Fjällvårbrodd betraktas ofta som en underart av vårbrodd.

Utbredning. Vårbrodd är vanlig i hela landet. Den växer i alla typer av öppen mark, som hagar, backar, ångar och glesa skogar. Första fynduppgift är från Uppland och publicerades av Celsius år 1732 (Nordstedt 1920).

Övrigt. Vårbrodd är liksom myskgräs (*Hierocloe*) och hässlebrodd (*Milium effusum*) väldoftande. Hoffberg (1784) skriver att vårbrodd "gör den sköna lugten på höet" och även Nyman (1867) påpekar att "det är egentligen detta gräs, som ger isynnerhet nyss slaget hö dess behagliga lukt". Kumarindoft återfinns också hos en del tvåhjärtbladiga växter t. ex. myska (*Galium odoratum*) och sötväpplingar (*Melilotus*).

Etymologi. Artnamnet *odoratum*, av latinets *odor* (lukt), betyder vällduktande (Odhnér 1963).

Familj: Poaceae

Släkte: Anthoxanthum

Norden

Norra halvklotet

I Riksmuseets samlingar

Innehållsförteckning

Referenser

"O du jungfru av skordarnas månad,
du de mörkljunna kvällarnas mö,
jag vill andas din doftande trånad,
och din doft är som vårbrodd i hö."

Ur "Och solen löper i Jungfrun" av Erik Axel
Karlfeldt (Flora och Pomona, 1906)

Den virtuella floran: *Pulsatilla vernalis* (L.) Mill. - Mosippa

Mosippa

Pulsatilla vernalis (L.) Mill.

Vetenskapliga synonym: *Anemone vernalis* L.
Svenska synonym: gökskälla, tjälatoppa

Mogop Vår-Kobjælde Kangasvuokko Frühlings-Küchenschelle

Beskrivning. Mosippa är en flerårig drygt decimeterhög mjukt hårig ört. De nedre bladen (rosettbladen) är övervintrande, något läderartade och mindreflikiga än hos övriga arter i släktet. Blomman är stor och sitter ensam, den är vit på insidan och rödlila och hårig på utsidan. Blommar i april-maj. Blomstjälken är först upprätt sedan hängande för att i frukt åter sträcka sig. Frukterna är håriga liksom det kvarsittande stiftet.

Utbredning. Mosippa är sällsynt och förekommer sparsamt upp till Jämtland. Den växer på sandiga marker, särskilt i öppen tallskog och på ljunghedar. Första fynduppgift är redan från 1666 av Rudbeck (Nordstedt 1920).

Övrigt. Mosippa är Härjedalens landskapsblomma.

Etymologi. Artnamnet *vernal* är från latinets *ver* (vår) och syftar på blomningstiden.

Familj: Ranunculaceae
Släkte: Pulsatilla

Norden

Norra halvklotet

Fridlyst

Landskapsblomma

I Riksmuseets samlingar

Svenska växtsläkten

Referenser

"När Phoebus skön Flora besöker
vid gökrop från sunnan och väst,
från tusen små altar det röker
till lundarnas kärleksfest.

I backen står gökskällan luden
och rör som till högtid sin kläpp,
och brudgummen bidar och bruden
med honung på längtande läpp."

Ur *Blommornas kärlek* av Erik Axel Karlfeldt
(Flora och Bellona, 1918)

© Naturhistoriska riksmuseet 1996

<http://linneus.nrm.se/flora/di/ranuncula/pulsa/pulsver.html>

Senaste uppdatering: 7 mars 1997

Ansvarig för denna sida: Anne Andersberg